

ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ОЦІНКИ ІННОВАЦІЙНОСТІ ЕКОНОМІКИ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВЕЛИКИХ МІСТ УКРАЇНИ

Для удосконалення державного регулювання економіки на національному та регіональному рівнях з виробленням відповідних коригувальних рішень, актуально розроблення інструментарію для підвищення об'єктивності оцінки інноваційності розвитку економіки, оцінка та аналіз інноваційності на обраних етапах інноваційного процесу та розвитку економіки, визначення індексів інноваційності, які характеризують розвиток національної інноваційної системи, створення проривних наукомістких та експортно-орієнтованих виробництв, ступень участі підприємств країни на світових ринках високотехнологічної продукції, здатність формування ефективної вітчизняної науки за допомогою перетворення її в реальну продуктивну силу.

Досягнення успіхів у реалізації цих напрямків пов'язується з підвищенням темпів та якості розвитку економіки у великих містах країни, для яких характерні зосередження населення і капіталу, розвиненість інфраструктури, значний інтелектуальний і науковий потенціали, концентрація висококваліфікованої робочої сили. У зв'язку з цим актуальні розробка та впровадження методичних підходів до оцінки інноваційності розвитку економіки у великих містах та їх конкурентоспроможності.

Мета дослідження - визначення дефініції терміну інноваційності розвитку економіки та підходів до застосування методики розрахунку індексів інноваційності для оцінки великих міст, аналіз особливостей розрахунку глобального Індексу конкурентоспроможності міст світу (The Global City Competitiveness Index) та його результатів, а також розробка рекомендацій для оцінки інноваційності і конкурентоспроможності великих міст України.

На нашу думку інноваційність розвитку економіки великого міста означає зростання її показників за рахунок активізації інноваційної діяльності в різних сферах економічної діяльності за допомогою залучення новітніх високопродуктивних і зберігаючих технологій, створення і реалізації діючої системи управління механізмами забезпечення та стимулювання інноваційного процесу, що дозволяє гнучко і адекватно реагувати на зміни, що відбуваються, і сприяє зростанню рівня конкурентоспроможності міста та добробуту населення міста, регіону та країни в цілому.

При цьому одними з головних умов інноваційних перетворень на території великого міста є розвиток діяльності та підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств і фірм які випускають продукцію і надають послуги з високою доданою вартістю, формування і розвиток інноваційної інфраструктури, підсилення стимулів для інноваційної діяльності та ефективності взаємодії сторін у публічно-приватному партнерстві.

В Україні статистичні дані щодо оцінки інноваційності розвитку економіки великих міст включені в загальні показники інноваційної діяльності регіонів і для доступного користування не виділяються. Це не дозволяє визначати конкретний їх внесок у формування інноваційності економіки в регіонах і проводити детальний порівняльний аналіз стану інноваційної діяльності у великих містах.

Для оцінки інноваційності розвитку економіки великих великих міст ми рекомендуємо використовувати методику оцінки індексу інноваційного розвитку економіки регіону на підставі вибору і розрахунку індексів інноваційності за окремими показниками інноваційного процесу [1]. Відповідно до такого підходу в методиці оцінки інноваційного розвитку великих міст в якості ключових вибираються кілька складових інноваційного розвитку економіки міста, для кожного міста розраховуються проміжні значення інноваційності за показниками інноваційного

процесу, і визначаються індекси інноваційності щодо середнього значення для кожного показника у великих містах України, яке приймається за одиницю. Перевищення отриманих значень індексів інноваційності за окремими показниками щодо середнього рівня свідчить про деякі переваги інноваційного процесу в місті в порівнянні з іншими великими містами, в той час як зменшення вказує на слабкі позиції і труднощі в інноваційному розвитку економіки міста. Для підвищення об'єктивності оцінки фінансування наукових та науково-технічних робіт і витрат на інноваційну діяльність слід також порівнювати витрати в поточних цінах, і в постійних цінах (з урахуванням дефлятора ВВП).

В подальшому доцільно провести дослідження по оцінці конкурентоспроможності великих міст України з використанням методологічного підходу що розроблений британським дослідницьким центром The Economist Intelligence Unit (аналітичний підрозділ британського журналу Economist) та використовується при розрахунках Індексу конкурентоспроможності міст світу (The Global City Competitiveness Index, 2012). Автори рейтингу вважають, що у XXI столітті конкуренція розгорнеться не тільки між країнами, а переважно між містами. Тому метою глобального рейтингу є визначення, як сучасні мегаполіси залучають капітали, бізнес і людей і поширюють економічний, політичний і культурний вплив. В розрахунки рейтингу застосовані комбінації статистичних даних і результатів експертних опитувань з фахівцями в галузі міського управління, мерами та керівниками міжнародних компаній.

Міста оцінюються за 31 економічним, соціальним і політичним критеріям (21 якісних і 10 кількісних показників), які детально характеризують конкурентоспроможність міських агломерацій, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку. Всі показники згруповані у вісім основних категорій: 1. Економічний потенціал; 2. Фінансова система;

3. Інститути; 4. Людський капітал; 5. Фізичний капітал; 6. Глобальна інтеграція; 7. Соціально-культурне середовище; 8. Навколишнє середовище.

По кожній групі показників досліджуваних містах виставляється оцінка в балах - від 0 до 100. Підсумковий індекс являє собою середньозважену оцінку базових категорій.

За результатами рейтингу серед 120 міст світу лідером конкурентоспроможності є м. Нью-Йорк, США із показником 71,4 бала. На 4-ій позиції розмістився Париж, Франція (69,3 бала), на 46-ій позиції Прага, Чехія (53,7 бала), на 53-ій Варшава, Польща (51,3 бала), на 66-ій Краків, Польща (47,3 бала), на 76-ій Бухарест, Румунія (51,3 бала) на 100-ій Алма-Ати Казахстан (39,3 бала). Київ зайняв 108-у позицію із 36,8 балами. Відставання м. Києва від західних сусідів міст Прага, Варшава, Краків, Бухарест обумовлено в першу чергу низькими показниками категорій інститути та економічний потенціал. Зазначимо, що в рейтингу «Overall 2025 City Competitiveness rankings table», в якому експерти прогнозують рейтинг конкурентоспроможності міст світу у 2025 р., м. Київ розміщено вже на 90-ій позиції із 44,9 балами, що свідчить про очікування експертами майбутніх позитивних змін у конкурентоспроможності столиці України. Організація та реалізація проекту з оцінки конкурентоспроможності великих міст України безумовно буде сприяти акцентуванню уваги влади в регіонах на покращення показників конкурентоспроможності міст. На перших етапах реалізації проекту кількість показників за кожною категорією та кількість категорій може бути скорочена. У числі показників проекту рекомендуємо включити показник інноваційності економіки міста в категорію економічний потенціал.

Практичне використання розроблених методичних підходів відкриє додаткові можливості для органів влади, науковців і фахівців об'єктивно визначати великі міста з передовим досвідом в формування інноваційної економіки, більш комплексно вирішувати питання в частині визначення та зміцнення слабких і створення відсутніх компонентів в підвищенні конкурентоспроможності міст, буде сприяти реальному зростанню національної конкурентоспроможності.

1. Денисюк В.А. Разработка методики оценки инновационного развития экономики региона: применение к Луганской области./ В.А. Денисюк//Міжгалузовий науково-практичний журнал «Проблеми науки» - Київ, №12 (156) 2013 р. - С. 7-16.